sello, Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri, johtajana Malin Broman. Alba ABCD 539.

● Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri on säilyttänyt viulisti **Malin Bromanin** johdolla tai ”liidauksessa” oman rukiisen jousisaundinsa. Sitä tarvitaan **Jaakko Kuusiston** (1974–2022) *Wiimassa* (2011), lyhyessä mutta dramaattisessa jousitutkielmassa, johon mahtuu niin elegistä pohdiskelua kuin kiihkeänä vetävää vimmaa. Myöhäinen sellokonsertto (2019) asettuu perinteisemmille linjoille, mutta myös siitä kumpuaa syvämietteistä pohdiskelua, jonka sello ankkuroi teoksen avaavassa soolokadenssissa. **Jan-Erik Gustafsson** on konserton solistina omaa luokkaansa, täysiverinen virtuoosi, mutta samalla punnittujen sävyjen ja hienovireisen tunneilmaisun mestari. Kolmiosainen rakennelma on perinteinen, mutta vibrafoni tuo hitaaseen osaan ilmaisua laajentavaa mystiikkaa.

Kuusiston teoksille on etsitty kumppaneiksi nykyaikaisia **Beethoven**-reflektioita. **Mats Larsson Gothen** (s. 1965) *Ringraziamenti* (2022) on antanut julkaisulle otsikon ja ilmaisee kiitollisuutta Beethovenin jousikvartetolle op. 132, joka puolestaan kiitti korkeampia voimia sairaudesta toipumisesta. Teos on Kuusiston musiikin jälkeen säröttömässä diatonisuudessaan vähän haalea ilmestys. **Sally Beamish** (s. 1956) saa *Opus Californiassa* (1991) kujeilevalla otteellaan enemmän irti Beethovenin op. 18/4 kvartetosta. Beamishin poimimat Beethoven-fragmentit sulautuvat kepeästi muunneltuina Kalifornian lämpöön ja rantaelämään. Asetelmasta tarjoaisi ehkä villimpiäkin mahdollisuuksia, mutta Bromanin ja Keski-Pohjanmaan ytimekäs ja teräväreunainen soitto tehostaa vaikutelmaa. ■

ANTTI HÄYRYNEN

Vivaldi

Antonio Vivaldi: Fagottikonsertot RV 501, 478, 487, 468/399, 482/406, 466 ja 402. Sergio Azzolini, fagotti, L’Onda Armonica. Naïve OP 7956.

● Kaikki hyvä loppuu aikanaan.

Sergio Azzolinin kokonaislevytys **Vivaldin** fagottikonsertoista saa viimeisen julkaisunsa ja kruunaa noin neljänkymmenen teoksen monivuotisen maratonin. Ei ole tarkkaan tiedossa, kenelle tai keille Vivaldi fagottikonserttonsa sävelsi, mutta niiden virtuositeetista ja ekspressiivisyydestä aukeaa huikea näkymä barokin sointi- ja soitinkulttuuriin.

Ennen muuta Vivaldi ja Azzolini näyttävät, että fagotti on paljon laaja-alaisempi ja monipuolisempi soitin kuin myöhemmin on ymmärretty. Näissä konsertoissa se mörisee bassorekisterissä muhkeaa mollidraamaa ja laulaa diskantissa hunajaisen oopperabaritonin tavoin. Viimeisen levyn vetonaulana on ”*Yökonsertto*” *RV 501*, joka eroaa huilulle sävelletystä *La notte* -konsertosta vieläkin arvoituksellisempana.

Azzolini venyttää ilmaisuasteikkoaan valveen ja unen rajamaille ja saa perustamansa L’Onda Armonica -orkesterin seuraamaan itseään läpi fantastisten näkyjen. Osa levyn konsertoista on säilynyt puhaltimistaan kuuluisan Dresdenin hovin arkistoissa, ja niissä nousevat esiin harvinaiset chalumeaut, barokkiklarinetit ja ”*Yökonsertossa*” jopa bassofagotti. *Konsertot RV 468/399* ja *482/406* on rekonstruoitu eri lähteistä, ja *c-molli-konsertto RV 402* on versio sellokonsertosta. **Vivaldilla** oli poikkeuksellisen läheinen ja oivaltava suhde fagottiin, ja Azzolinin kuusiosainen levysarja paljastaa sen kaikessa rikkaudessaan. Se on tärkeä luku sekä Vivaldin konserttotuotannossa että soolosoittimen mahdollisuuksien kartoituksessa. ■

ANTTI HÄYRYNEN

KAMARI- JA SOITINMUSIIKKI

Chopin

Frédéric Chopin: Poloneesit op. 26/1–2, op. 40/1–2, op. 43 ja op.

53, Poloneesi-Fantasia op. 61. Janne Mertanen, piano. Alba ABCD 499.

● Poloneesi on nimensä mukaisesti puolalainen tanssi, ja **Chopinille** sillä oli aina symbolinen ja draamallinen yhteys Puolan historiaan ja kohtaloon. Chopin sävelsi yli kaksikymmentä poloneesia, mutta levylle päätyvät yleensä hänen elinaikanaan julkaistut seitsemän kappaletta. Puolan kohtalo näytti Chopinin aikana synkältä, minkä vuoksi **Janne Mertasen** levylle valikoituneista poloneeseista yli puolet on mollissa. Kaikissa nousee esiin uhma ja sankaruus yhdistettynä haaveelliseen pianorunouteen. Mertaselle Chopinin musiikki on ollut suoranainen elämäntehtävä, eikä hän poloneeseissakaan kadota päämäärää romanttisen ailahtelun tiimellyksessä.

Mertasen aiempiin Chopin-levytyksiin verrattuna soitto on rennosti spontaania, ja ehkä paikoin huomaa kaipaavansa terävämpää otetta. ”Sankarillinen” *As-duuri-poloneesi* oli mukana jo hänen debyyttilevyllään vuonna 1994, sekuntia vaille saman mittaisena, mutta vähän tarkemmin etsattuna. Nyt pääosassa on vapautunut hetkeen tarttuminen, jonka kautta kappaleiden kokonaishahmo dramaattisine käänteineen kasvaa luontevasti. Joko äänityksen tai anteliaan pedaalinkäytön seurauksena saundi hiukan samenee kiivaimmissa koitoksissa, mutta se on parempi vaihtoehto kuin Chopin-soittoon nykylevyillä toisinaan eksyvä kliininen huolenpito. Chopinin poloneesit on tarkoitettu sytyttämään ja liikuttamaan, ja sen ne Mertasen sormissa tekevät. ■

ANTTI HÄYRYNEN

Marx

Joseph Marx: Sarja sellolle ja pianolle, Pastoraali sellolle ja pianolle, Viulusonaatti nro 2. Minna Pensola, viulu, Vida Vujic, sello, Simone

Sgarbanti, piano. Naxos 8.57918

● **Joseph Marxin** (1882–1964) myöhäisromanttinen musiikki on viime vuosina tullut esiin hänen sinlaulujensa kautta. Marx sävelsi kujertelevan kaunista, lähinnä **Richard Straussiin** vertautuvaa musiikkia aikana, jolloin kehityksen juna porhalsi kohti modernismia. Sellolle ja pianolle ensimmäisen maailmansodan alla syntyneet Sa ja Pastoraali ovat yksinkertaisen melodisia kappaleita, joita on ehk suunnattu ennen muuta kotimuusikoille. Preludeineen ja menuette neen sarja viittaa menneisyyteen, mutta molemmista teoksista huokuu lämminhenkinen romanttisu Vastaanottajasta riippuen se kuul taa viattoman kauniilta tai väljäh tyneeltä.

Seuraavan maailmansodan syr kimmissä käänteissä vuonna 1944 valmistunut viulusonaatti nro 2 ka taa lisänimeä ”*Kevätsonaatti*”. Sona on sujuvaa, valoisaa ja konsertoiva kujertelevaa romantiikkaa Strauss hengessä. Teos tanssii syntyajaltaa karkuun silmät ummessa ja muistuttaa sota-ajan todellisuuspakoisia romanttisia elokuvia. Marx oli itse pianisti ja antaa **Simone Sgarbatille** runsaasti näyttävästi kuohaht levaa tekstiä. Sonaatin primadonn on **Minna Pensola**, joka taituroi pirskahtelevan viuluosuuden temperamentikkaasti. Ehkäpä säveltäjä näki ympäri Eurooppaa rynnivi armeijoiden seasta uuden kevään koittavan. Nykykuulijaa taka-askeleet tyylihistoriassa tuskin haittaavat. ■

ANTTI HÄYRYN

Mozart

Wolfgang Amadeus Mozart: Huilu kvartetot 1–4, Pianosonaatti KV 3 huilukvartetille sovittanut Franz An ton Hoffmeister. A Nocte Temporis Anna Besson, huilu, Louis Créach viulu, Manuel Bucher, alttoviulu ja Ronan Kernoa, sello. Alpha 1259

● **Anna Besson** on jo levyttäny